

Gemeenteraad gemeente Berkelland

Zaaknummer : 839695
Onderwerp : Stand van zaken opvang Oekraïense ontheemden
Verzonden :

06 DEC. 2023

Geachte leden van de raad,

De oorlog die in februari 2022 in Oekraïne uitbrak, duurt helaas nog steeds voort. De Regeling Tijdelijk Bescherming is verlengd tot maart 2025. De toestroom van Oekraïense ontheemden is onverminderd doorgegaan. Op dit moment vangt Nederland 101.000 vluchtelingen uit Oekraïne op. Bijna 83.000 Oekraïners hebben onderdak gevonden in een Gemeentelijke Opvanglocatie Oekraïne (GOO). De huidige, maximale capaciteit van de opvanglocaties in Berkelland van 273 is inmiddels nagenoeg bereikt. In de Particuliere Opvang Oekraïne (POO, gastgezinnen) binnen onze gemeente verblijven nog 8 personen.

Gemeentelijke Opvanglocaties Oekraïne (GOO's)

In 2022 zijn er 4 tijdelijke opvanglocaties in gebruik genomen. Aangezien de inspanningsverplichting in 2023 gefaseerd verder is opgehoogd (eerst naar 242 en inmiddels naar 265), was er de noodzaak om uit te breiden, zowel door indikking op bestaande locaties als door uitbreiding van het aantal locaties naar 7. De maximale capaciteit qua bedden is hiermee omhoog gebracht naar 273, waarmee we op dit moment voldoen aan onze opgave.

In Berkelland beschikken we momenteel over de volgende locaties voor tijdelijke opvang:

Borculo

- Woongebouwen Koren Vier, Lange Dreef (Leostichting)
- Burgemeester Bloemersstraat 4 – 6. (Nieuwe locatie)
- Hesselinks Es 9. (Nieuwe locatie)

Ruurlo

- La Fontaine (oude postkantoor), Julianaplein 8.

Eibergen

- Pastorie RK kerk, Grotestraat 88a.

Haarlo

- Burgers Inn (voormalig hotel), Eibergseweg 49.

We zijn met de eigenaar in gesprek aangaande een interne uitbreiding in nr. 49a.

Neede

- Villa La Tour, Stationsweg 13-15. (Nieuwe locatie)

De 3 nieuwe locaties zijn afgelopen zomer operationeel geworden en gefaseerd gevuld. We houden er rekening mee dat de opgave in het komende half jaar wederom zal worden opgehoogd. Daarop anticiperend, oriënteren we ons op mogelijkheden om hieraan gehoor te kunnen geven.

Nieuwkomersonderwijs

De voormalige Assinklocatie aan de Julianastraat 12 in Neede is in gebruik als onderwijslocatie voor Oekraïense kinderen tussen de 6 en 18 jaar. De taalschakelklas (TSK) voor leerlingen van de basisschoolleeftijd wordt verzorgd door het Openbaar Primair Onderwijs Noord-Oost Achterhoek (OPONOA).

De internationale schakelklas (ISK) voor leerlingen in de middelbare schoolleeftijd wordt verzorgd door Portuur (Staring College en Assink Lyceum).

Er wordt toegewerkt naar een situatie waarbij de TSK-leerlingen vanaf januari in de reguliere basisscholen les krijgen. Het ISK-onderwijs is voor Oekraïense leerlingen, maar ook voor Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV) en andere leerlingen van nieuwkomers.

Arbeidsparticipatie

Afgelopen jaar zijn we actiever gaan inzetten op een zo snel mogelijke deelname op de arbeidsmarkt van de Oekraïense ontheemden. We bieden gerichte informatievoorziening en stimuleren het deelnemen aan taallessen Nederlands. De Oekraïense ontheemden hebben een andere status dan inburgeraars. Ze hebben vanaf aanvang het recht te mogen werken in Nederland; Tegelijkertijd is er geen inspanningsverplichting tot het zoeken naar werk, en het leren van de Nederlandse taal is op vrijwillige basis. We richten ons op inclusie binnen onze samenleving en willen iedereen gelijke kansen bieden. Deelname aan de arbeidsmarkt is hierin een belangrijke pijler. Een deel van de ontheemden vindt snel werk; anderen hebben hier meer ondersteuning bij nodig.

Naast het toezien op de uitbetaling van leefgeld (indien de ontheemde geen eigen middelen/inkomen heeft), vragen we ook een intensievere inzet van Fijnder op dit vlak. In oktober jl. hebben we voor het eerst een gerichte banenmarkt samen georganiseerd die succesvol verlopen is.

Voor Berkelland krijgen 77 huishoudens leefgeld, het betreft 91 volwassenen. Kinderen zijn hierin niet meegenomen.

Van crisisorganisatie naar projectorganisatie en van projectorganisatie naar middenlange termijn benadering

In de tweede helft van 2022 is de crisisorganisatie voor de opvang van Oekraïense ontheemden omgezet in een projectorganisatie. Er zijn (en worden) extra medewerkers geworven, want met de groei van de opgave groeit ook de personele inzet. Vanaf begin 2023 is er ook extern een projectmanager aangetrokken. In het afgelopen jaar is duidelijk geworden dat deze taak benaderd moet worden binnen een breder, integraal kader en voor een langere termijn. Er is een Opgaveteam integrale aanpak nieuwkomers (statushouders, asielzoekers/AMV en Oekraïense ontheemden) die deze integrale opgave oppakt. De projectmanager Oekraïne maakt deel uit van dit Opgaveteam. In oktober dit jaar is de Regeling Tijdelijke Bescherming voor de tweede keer verlengd met 1 jaar tot en met 4 maart 2025. De burgemeester blijft op dit moment bevoegd op basis van zijn specifieke taak uit de Wet verplaatsing bevolking (Wvb). We zijn in afwachting van wetgeving in de vorm van de tijdelijke Wet opvang ontheemden Oekraïne. Dit wetsvoorstel vervangt de tijdelijke noodwetbevoegdheden uit de Wet verplaatsing bevolking. Het wetsvoorstel beoogt geen aanvullende of andere taken of bevoegdheden ten opzichte van het huidige tijdelijke noodwetkader te introduceren. De wet kent de opvangtaak dan niet langer toe aan de burgemeester, maar aan het college van burgemeester en wethouders.

Nieuwe fase

Naarmate de tijd voortschrijdt, zien we dat er andere behoeften en vragen ontstaan bij de ontheemden die we opvangen. De eerste fase was sec gericht op de eerste basisbehoeften (bed/bad/brood), daarop volgend de eerste sociaal-emotionele ondersteuning, de weg naar werk vinden etc. We komen nu in een volgende fase waarbij we constateren dat er voor een deel van de ontheemden een groeiende behoefte is aan meer gerichte ondersteuning, bijvoorbeeld op het psychosociale vlak, verslavingszorg of extra hulp bij opvoeding. Landelijk worden hier nu verschillende initiatieven in genomen en ook het projectteam Oekraïne buigt zich over een passende aanpak.

Op enig moment zullen we voor een deel van de ontheemden ook in de fase komen van uitstroom vanuit de tijdelijke opvanglocaties naar een meer zelfstandige vorm van wonen. Deze vraagstukken dienen zich (landelijk) aan en hier zullen we ook bij de gemeente Berkelland tijdig op moeten anticiperen. In dit verband loopt een bredere zoekopdracht naar locaties voor opvang en huisvesting van statushouders, asielzoekers/AMV en ontheemden.

Tot slot

Er liggen in de komende tijd nieuwe uitdagingen voor ons. Team Oekraïne heeft zich in het afgelopen jaar kunnen ontwikkelen en de projectorganisatie heeft aansluiting gevonden bij de reguliere taakvelden. Interne en externe partijen denken mee en bieden advies en hulp. Wij zijn hen hiervoor zeer erkentelijk.

Met vriendelijke groet,

de burgemeester,

drs. J.H.A. van Oostrum

*Kopie aan:
- Archief*